

EGYENLŐSÉG

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV. Váci-utcza 11.
hová minden küldemény intézendő.

TÁRSADALMI HETILAP.
SZERKESZTI
BOGDÁNYI MÓR.

Előfizetési feltételek:
Egész évre házhoz küldve 8 frt
Félévre 4 „
Negyedévre 2 „
Egyes szám ára 16 kr.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

A visszaesés.

Dr. Haase osztrák képviselő e hó 5-én az osztrák birodalmi tanácsban tartott beszédében konstata-
lta azt az éles ellentétet, a mely a mostai poli-
tikai generáció öregebb tagjainak tradíciói és az
ifjabb nemzedék törekvései közt az utolsó évtized-
ben mutatkozik. Azok az idősebb férfiak át vannak
hatva az emberi szeretet magasztos eszméitől, az
emberiség minden nemzetisége és vallása iránti tisz-
telettől, míg a fiatalabb nemzedék azt a tábor sze-
reti szaporítani, mely az emberek szétválasztását, a
fajok és vallások közti gyűlöletet hirdeti. Az osztrák
képviselőházban konstataáltak e jelenséget, de ez nem
saját osztrák jelenség, hanem mutatkozik Európa
minden államában és Magyarország is elégszer volt
kénytelen a panasza, hogy azok a férfiak, kik
negyvennyolcz előtt értek meg és a politikai tavasz
vihart előidéztek, vagy legalább ennek lehelletétől
érintettek, nem éretnek utól azoktól kik a halál
által előidézett hiányokat az ifjabb generációból
betölteni volnának hivatva. A kortól reszkető kézzel
tartják fenn a parlamenti veteránok a zászlót, a
melyen ragyogó betűkkel az emberszeretet és a sza-
badság van fölírva, de követőik nincsenek, majdnem
egyedül magukra vannak maradva.

Dr. Haase mint német szólt és talán sehol
sem domborodik ki oly élesen a különbség, mint
éppen a németeknél. Az egész német klasszikus iro-
dalom, még ott is, a hol igyekszik nemzeti jelleget
öltetni, meg ott is kozmopolita színezetű, szeretettel
ölelve át az egész világot. Ez irányban dolgoztak az
utódok, ez irányt követte a tudomány, még a történet-
írás is ezt a jelleget vette fel. Az emberiség ez idealiz-
musa először is Franciaországban keltett visszhangot.
Még nem gyógyultak be a sebek, a mit a végtelen
harczok a nagy forradalom kiütésétől fogva első Napo-
leon bukásaig ütöttek a két nemzetet, a szellemi kö-
zeledés, a kiváló tulajdonságok kölcsönös cseréje már
megkezdődött. A német bölcsészettől és költészetből
szivta a restauráció Franciaországa az erőt, mely

neki az ujjaszületést lehetővé tette és minden a fran-
czia tribune-ökről elhangzó szabad szó milliószoros
visszhangra talált Németországban. Még mikor Thiers-
nek sajtósági keleti politikája egy új német-francia
háboru veszedelmét idézte is fel, még akkor sem sike-
rült a két nemzetet egymás iránt való gyűlöletre birni.
Példa Lamartine, Beranger, maga Victor Hugo!

Minő változás ma!

Nagyon természetes, hogy az általános irány,
melyben ma a két nemzet közvéleménye mozog, vissza-
hatással van a belállapotokra is és a tartományokban
magában minden ellentétet az engesztelhetetlenségig
növeli. Épp oly természetes, hogy a német és francia
közvélemény maga után vonzolja már a népek sok ele-
mét is. De, a Német- és Franciaországok közt levő
viszony még nem elég annak megmagyarázására, hogy
mindenütt, a hol azelőtt minden művelt egyén lelkében
arany betűkkel volt megírva és a tömegre visszara-
gyogott az emberszeretet, ott a megférhetlenség buja
vetése megdöbbenő szaporassággal tenyészik, és hogy
azzal a nemzedékkel a politikai küzdőterre lépett ifjabb
nemzedék a szabadság iránti lelkesedésben és huma-
nizmusban nem mérközhetik.

A francziák és németek közti viszony nem annyira
oka, mint következménye ennek az uralkodni látszó
jelenségnek. Hiszen Bismarck mindig és mindig azon
panaszokodik, hogy ő az 1848-iki hagyományokban élő
nemzedéket nem bírja az általa ohajtott a szabadságot
és igazságot megtagadó irányhoz szoktatni és éppen
azért minden reményét az 1870-iki eszmékkal telt,
attól ittas ifjuságba kénytelen helyezni.

Kétségtelen, hogy a régibb és újabb nemze-
dek közt mély űr van, és mert a liberális ideák a
legfényesebben ragyognak, és Europa legnagyobb
részére először testesültek meg, a politikai bölcsé-
szetnek szép feladata volna, ennek az űrnek okait
kikutatni. Vajjon a rózsa csakugyan egyedül tövisek
közt nőhet? a szabadságért lángoló idealizmus, a
népek barátsága, a törzsek szeretete csak a szolgál-
ságból támadhat elő? A magasztos eszmék csak

Lapunk mai száma 8 oldalra terjed.

addig lelkesítenek, míg azok létesüléseért küzdünk és kihül a szeretet, ha már a szabadelvű eszméket elméletben birjuk? Az óriási haladás, a mit az ipar a népek erejének fölzsabeditása óta tett, nem okozhatta a mindenütt előtűnő különválasztási vágyat, a nemzeti érületnek botrányokban végződő hatványozását, mert a legelőrehaladott iparos ország az időnek e tévelygését csak csekély mértékben ismeri és minden gazdasági előhaladás csak új érintkezési pontokat teremt a népek közt.

Honnan e visszahatás?

A kölcsönös szeretet, a származás és hit különféleségétől való eltekintésnek modern tanai akkor születtek, midőn az előjoggal nem bíróknak még csak hazájuk sem volt, mivel a jog és az előny csak a kedvezményeseké volt; és most, hogy a parlamentarizmus mindenkinek egyenlő jogot adott a haza sorsának intézésében, e tanok tünedeznek és az előítéletek és szenvedélyek jönnek hatalomra. Az 1848 után beütött reakció a művelődés előhaladását nem tudta megakadályozni, az emberiség fejlődésében nem állott be szünet, és éppen azért az emberi szeretet evangéliumától való eltérés, a faj és osztály gyűlöletnek tévelygése csak muló betegségek lehetnek, a melyeket a legtöbb népek egészséges természete nem sokára le fog győzni.

Dr. G.

Négy évi vizsgálati fogság.

Tehát a Ritter-pörnek is vége. Az osztrák semmitőszék előtt végződött be a törvényszéki dráma, a minőt az igazságszolgáltatás nem bír fölmutatni. Még nem fordult elő oly eset, hogy vádlottakat háromszor ítéljék halálra, hogy végül mégis fölmentésék. A Ritter páron megtörtént. Az elfogatástól kezdve a semmitőszék ítéletéig négy év folyt le. Négy év fogságban! Így lesznek a modern törvényhozás áldásai csalképekké a törvényszékek és a viszonyok utvesztőjében. A vádlottak egyike meghalt a fogságban, még mielőtt a felmentő ítélet meghoztatott volna. Azok pedig, kik most már szabadok vissza fognak ugyan térni hazájukba, de minő állapotban? Tehát ki bírja az emberi természet állani még azokat a kinokat is, a melyeket az ily igazságszolgáltatás szakadatlanul dönt a vádlottakra? És mi az alapja a halálos ítéletnek, ha lehetséges az, hogy egy és ugyanazon ügyben háromszor is kimondják azt, és a vádlottak végre mégis fölmentetnek? Minő értéke lehet az esküdtek verdiktjének, ha ez által az igazságszolgáltatás abba a helyzetbe jön, hogy háromszor is igazságügyi gyilkosságot kövessen el?

De hagyjuk a következtetéseket, mert végtelen az, a mit ebből levonni lehetne, és egyáltalán nem lehet czélunk, sem az esküdtszéki intézmény, sem

T Á R C Z A.

M e n a h.

— Az Egyenlőség tárczája. —
(Folytatás.)

Onnan, a hol álltunk szép kilátás nyílt a tengerre. Fehér vitorlák lengtek kék felszínén, mint a hattyuk, melyek csapkodásaikkal alig észrevehetően borzalják fel a víz tükrét.

— Szép kilátásuk van itt, mondám — nem találja ön is?

— Nem, nekem ez a hely itt nem tetszik. Elkiváncozom innen és ha el nem mehetek, megöl a vágy.

A mint beszédéből kivehettem, nem *Jeruzsalembe* vágyódott. Gondoltam a viszonyra, melyben mostohájához állt és megmagyaráztam magamnak a fájdalmát. Kérdést is intéztem hozzá, hogy hát szomorúságának mi lehet tulajdonképen az oka, de ő nem válaszolt. Ugy látszott mintha nem akart volna engem titkaiba beavatni.

Eszembe jutott, hogy Menáhtól hallottam, hogy Ruth francziául tud és francziául szólítám meg.

Ruth válaszolni akart, de szavai az ajkakon elhalni látszottak. Már szinte resteltem a franczia megszólítást,

mert azt hívéim, hogy zavarba hoztam vele. De ő e közben magához tért és meglehetősen jó kiejtéssel kérdé, vajjon én francia vagyok-e?

Miután erre megfeleltem, ő szintén megjegyzést tett és én siettem a beszélgetést minél élénkebbé tenni. Végre annyira elmerültünk, hogy az előimádkozó közeledését sem vettük észre.

— Ruth, kiáltá egy hang egyszerre.

— Itt vagyok, apa!

Az előimádkozó hozzánk lépett és én nyomban bemutatam magamat neki és kezdém leányának a franczia nyelvben való jártasságát dicsérni. De a helyett, hogy örvendett volna e dicséretnek, arcza boszús kifejezést öltött és haragosan mondá: Neki nem kell idegen nyelven beszélni. . . .

Visszamentem Menához. A leányt a bekövetkező események egészen megváltoztatták. Ugy tetszett nekem, hogv Ebn Eschakot már szereti, még mielőtt látta. Önalkotta jelenség volt, melyet képzeletében maga elé varázsolt. Ebben a korban a lányok minden férfit szeretnek ki irántuk érdeklődést mutat, vagy a kikiről felteszik, hogy érdeklődni akar.

A nyugtalanság, melylyel a bemutatás napját várta de másrészt a varrás is, kissé elhalványíták arcza rózsáit. Én figyelmeztettem erre, és egyuttal azt tanácsoltam neki

a fenálló igazságszolgáltatási rendszer megváltoztatását követelni. De egy körülményre rá kell utalnunk.

Az igazságszolgáltatás közegeinek a leghatalmasabb eszközök állanak rendelkezésére, hogy az igazságot kiderítsék: a vádlottnak az éles elméjü vizsgáló bíró által eszközölt kihallgatása, a tanúk, a helyszíni szemle, a szakértők, a jogászi iskola és gondolkodási mód. De ha ezek már mind kihasználattak, ha az óriási anyaghalmoz együtt van és erre támaszkodva az állam érdekei nevében a halál büntetés kérik, akkor — éppen a tévedések elkerülése végett, — mint utolsó faktor a jury van hivatva ítéletet mondani. Éppen ezért nem az esküdtszék ítélete az, a mi az egész Richter ügyben a legjobban szomorító.

A bünvádi eljárásban a vádlott egész sorsa fölött a legnagyobb hatalom az államügyész kezében van. Minden indítvány, minden föllebbezés az ő kezén megy keresztül. Nincs az államban oly egyén, ki csak megközelítőleg is bírna akkora hatalommal, mint az államügyész és a fenálló igazságszolgáltatási rendszer még növeli e hatalmat. A törvényben részére megállapított jogok és hatalmi kör megnagyobbították már a közte és a törvényszék közt fenálló kölcsönös viszony által, és ezt istápolja a még egyáltalán titkos elővizsgálat. A híres inquisitorius perek vizsgáló bíróit megszüntették ugyan, de igen sok államügyész egészen ennek nyomdokain halad. A büntett üldözése, annak kiméletlen leleplezése magas és a társadalom részére

elengedhetlen föladat, de mégis kell, hogy határok közt maradjon, bevégeződjék ott, hol a büntett fölfödözése, ennek kutatása az emberi szabadságnak oly feláldozásával jár, hogy a tulajdonképeni jog csak nagy jogtalanság árán védhető meg.

A Ritter pörben szerepelt államügyészek bizonyára azzal a gondolattal voltak eltelve, hogy egy gyilkosságot, véres büntettet kiszolgáltassanak a megérdemelt bünhödésnek. Ha azonban valamely vizsgálat, a nélkül, hogy teljesen föl bírnák deríteni, éveken át tart akkor felmerül a kérdés; az embert meddig használhatják fel vizsgálati tárggyul azzal a kilátással, hogy végre is fölmentik? Nem az igazság kiderítésének szabad mindig az igazságszolgáltatás czéljának lenni, hanem az igazságosságnak, a méltányosságnak. Az abszolút igazságot sokszor nem lehet felfedezni. A vizsgálati eljárás abból a hamis elméletből indult ki, hogy az igazságot ki kell kutatni és az emberek sokszor már csak azért, hogy általuk az igazság kideritessék, éveket töltöttek börtönben. A modern állam az igazságosságot akarja. Ez megszűnik, mihelyt az igazság után való kutatásban az egyén létjogára tekintettel nincsenek. Az nem igazságos többé, csak azért, hogy a büntett fölfödözésére lehetőséget vagy csak reményt nyújt, egyéneket éveken át börtönben tartani, börtönben kizoztatni. A helyes pillanatban a törvényszék és az államügyész kötelessége kimondani a non liquet jelszót. Még a legalsóbb társadalmi fokon

hogy tegyen sétákat, ha egészséges arczszínét visszanyerni kívánja, mert különben festékekkel kell segíteni megfogyatkozott bajain.

Menah ráállt és utnak indultunk. Sétánk közben egy régi római hidhoz értünk, a hol pihenőt tartánk. Regényes hely volt és én előszedtem ecsetemet és lefesteni kezdém Menah, a ki a művészet iránt nem igen érdeklődött elaludt és csak akkor ébredt fel ismét, mikor figyelmeztetem, hogy már indulhatnánk. Menet közben azt a kívánságot nyilvánítám, hogy nézzük meg az innen egy órányira fekvő falueskát, melynek kies fekvését annyiszor hallottam dicsérőleg emlegetni. Menah beleegyezett, de egyuttal figyelmeztetett arra, hogy vegyem elő a kis dobot, mert a magas fű közt, melyen keresztül utunk vezet kigyók rejtőzhetnek. Így haladtunk lármás dobszó mellett, hogy a kigyók előlünk ijedve meneküljenek. Szerencsére azonban felesleges volt az ijesztgetés, mert három nagy sárga skórpión kívül, nem jött közbe semmi. A faluban a legjobban épült házhöz közeledtünk. Menah háromszor tapsolt, mire egy néger asszony a kerítésen dugta ki a fejét. Menah kérte bocsásson be minket, mire a néger nő a kaput kinyitá.

Éppen akkor tartották az etetést. Etetést mondok, mert a lakás inkább kalitkához hasonlított, a hol öt nő fogva tartatott. Az asszonyok egy alacsony asztalka körül

ültek, a melyen gyümölcsessel telt tál állott. Az asszonyok bizonyos gesztusok kíséretében meghívtak bennünket, hogy tartsunk velük, de én a meghívást el nem fogadtam. A nők egyike egy körülbelül 3 éves néger fiut szoptatott, a ki egyik kezével folytonosan rángatta anyja haját, hogy ez fájdalmában néha felsikoltott.

Nem tartózkodtunk itt sokáig és vissza tértünk Tangerbe. Utközben találkoztunk egy férfival, a ki előtt Menah majdnem egész a sárga földig meghajolt. A férfi nem volt más, mint azon öt nő tulajdonosa, kiknél imént látogatóban voltunk. Kíváncsian, felvont szemöldökkel tekintett reánk és aztán tovább vágatott.

De alig hagytuk el a négert, midőn Menah abbeli félelmének adott kifejezést, hogy 8 óra előtt már alig érünk a városba. Pedig 8 óra után már zárva a kapuk, és nekünk künn kell hálnunk a sakálok és kobor hiénák közt, mert 8 órakor a város kapui bezáratnak és a kulcsok a kormányzónak adatnak át, a ki reggelig nem bocsát be a városba senkit. A félelem megkettőzteté lépteinket és alig hogy gondoltuk volna a távolban Tanger falai mutatkoztak.

Végre sikerült kapuzárás előtt hazaérkeznünk, és Menah olyan boldognak érezte magát, hogy mikor másnap a reggelinél megjelent, arczán a legszebb rózsák pirosították ismét.

álló egyénnek szabadsága és egészsége is oly dolog, a mivel a törvényszéknek nagyon vigyázva kell bánni, már csak azért is, mert e játéknál mindig csak az egyén veszthet.

Tehát nem egyedül az esküdtszék verdiktje az elszomorító jelenség, hanem az is, hogy lehet négy évig tartó vizsgálati fogság, hogy háromszor lehet halálos ítéletet hiába mondani, a szellemi kinpadnak és kinzásnak a kedély teljes elrontásának a lehetősége a szomorú, kivált az új igazságszolgáltatásnak annyit dicsért garanciáival szemben. És hányszor kell azt még ismételni, hogy végre hitelt találjon, hogy: nem az írott törvényben, hanem az állami közegeknek az ő feladatuk emberi felfogásában rejlik a jog és az embe-
iesség garanciája.

Vajha belátná az igazságszolgáltatás a Ritter esetből, hogy nem az az ő hivatása, erőszakolt és lát-szólagos gyanukok alapján sötét fenyegető problémákat még az emberi természetnek majd elviselhetlen meg-kinoztatása árán is megoldani. Nem fogja azt senki szemrehányásul használni, ha valamely nehéz ügyben a legbuzgóbb vizsgálatnak sem sikerült bűnöst találni, de igenis jogos a szemrehányás, ha e buzgóság annyira elragadja, hogy kint, szenvedést, sokévi börtönt mér oly egyénre, kinek ártatlanságát végre is elismerni kellett.

F—r.

A „Pesti Hirlap“ agitációja.

Nincsen veszedelmesebb annál az ellenségénél, a ki a jó barát álcájával közeledik, hogy annál biztosabban hálójába kerítsen. Ilyen jó barát a Pesti Hirlap is, a mely ujság főleg a negyedév előtt szörnyen liberalis és filozemita, de mihelyt a prenumerációkat meg-megujították, nyom-ban egy gyékényen árul a bujtogatás skriblereivel.

Csak egyet említünk. A nevezett lap első volt, mely a halotti égetés reformját megpendíté. A lap kiadói pedig minden eszközt megmozgattak, hogy a halotti égetés eszméjének propogandát csináljanak; sikerült is nekik egy-letet létesíteni, mely ennek a reformnak kivívását tűzte ki céljául.

Tagadhatatlan, hogy ez eszme megvalósítását csakis szabadelvű emberek követelhetik. A Pesti Hirlap kiadói tehát a szabadelvűség hírébe jutottak, és ez jó volt, mert az olvasó közönség szabadelvű részében ezzel bizalmat ébreszteni akartak. De hogy a nem szabadelvűek barátságát se játszáék el, kevéssel később a reakció szekeréhez járultak, mint ötödik kerék és döcögnek vele együtt, a mint a kellő alkalom kínálkozik.

E héten is elárulták hogy milyen őszinte hivei ők a szabadelvűségnek. Ugyan azok a Légrády urak, kik a ha-lottakat elégettetni akarják, azzal az alkalommal, hogy egy zsidó ügyvéd a kath. vallásra áttért, a nagy dobra ütök, hogy legközelebb a fiatalabb zsidó ügyvédek legna-gyobb része ki fog keresztelkedni. Hogy a Légrádyak, kik maguk is kikeresztelkedett zsidók, ezzel a hirrel csak pro-

V.

Másnap érkezett meg Tetuanból Ebn Eschak egy nappal később kellett a találkozásnak megtörténnie. A fel-öltözésnél segítettünk Menahnak én igyekeztem európai izlés szerint öltöztetni, de ő körmeinek befestésével a hatást teljesen elrontotta. Menah reszketett, mintha utolsó me-netére készült volna. Egy-egy könyvet is hullatott szoron-gatottságában, de én bátoritám, a mennyiben a házas élet szépségeiről kezdék beszélni neki.

Én teljesen győzelemittas voltam. Egy papucs ke-reskedőnek lehetetlen, hogy tessék egy olyan nő, mint Ruth, a ki ugyszólván tragikus muzsa volt. De nem-csak én magam, hanem a szomszédságból összegyűlt asszony-sereg is Menahnak ítélte oda a pálmát.

Mielőtt Menáh a házból távozott nagyanyja ágyához ment, hogy az agg nő áldását fogadja. A beteg asszony az áldás alatt az ágyban felegyenesedett, mintha egy szent, titkos erő támogatta volna. Halkan mondá el ama héber szavakat, melyek a szeretett leánynak talizmánul szolgál-janak a nehéz uton. . . .

Izsák soká váratott magára. Az egybegyűlt asszo-nyok csak növelték Menah nyugtalanságát, a mennyiben különféle gyanuknak adtak kifejezést. Menah lázassan forgatá a kezében levő üveget és minduntalan az ajtóra tekingetett.

Végre megérkezett Izsák. Mindenki az ajtóhoz sie-tett, hogy megtudja tőle, mi ujság van. Menah nyugtalan-sága a tetőpontra hágott.

De mihelyt belépett, nagy lárma támadt. Izsák arca fel volt dulva, mi történhetett? kérdé mindenki.

— Ruth eltávozott és senki sem tudja hová, szólt végre Izsák. Egy teljes oráig kerestük a szülők házában és a községben. Mirjám a — mostohája — azt állítja, hogy megszökött egy francziával. Az isten büntesse meg érte!

Most mindenki hozzá szólt a szenzaciós eseményhez és mindenki állítá hogy ez előre látható volt, mert gyakran látták egy francziával, aki 3 hónappal előbb ide visszatért.

— De hiszen az ismét elment Európába.

— Akkor valószínűleg utánna ment Ruth is.

— Mirjam az oka mindeunak, mert rosszul bánt vele!

Ezen és hasonló kommentárokkal magyarázgatták a Ruth titokzatos eltűnéséről szóló hirt.

Menah kilátásai Ruth eltűnése folytán javultak. Semmi kétség, hogy Ebn Eschaknak tetszeni fog, miután Menah egyedül lesz és más választása ugy sem lehet. Hacsak ha-ragból nem tér vissza nőtlenül, más indok fenn nem fog-hatott.

(Folytatása következik.)

pagálni akarják a hitváltóság eszméjét, azt mindenki átlátja, a ki tudja azt, hogy mily uton válnak népszerűvé bizonyos eszmék. Mi azonban kik a budapesti fiatalabb zsidó ügyvédek jól ismerjük és tudjuk, hogy a Pesti Hírlap ezen jövendölése légből kapott, annál nagyobb megbotránkozásal vettük a hirt. Ha a „Magyar Állam“ vagy más klerikális vagy éppen antiszemita lap kolportálja ezt a valótlant hirt, akkor értjük és rá sem hederítünk; de egy újságtól, mely mint a Pesti Hírlap szabadelvűnek vallja magát, nem tételeztük volna fel, hogy egyszerre a hittérítés közlönyévé csapjon fel, a mely abból az incidensből, hogy egy két prókator, kinek egyéb teendője nem volt, üres óráiban vallást cserélt, már azt a következtetést vonja le, hogy „a fiatalabb zsidó ügyvédek legnagyobb része is erre a lépésre készül,“ az legalább is félrevezetési szándékból eredő misztifikáció, a mi ellen minden igazi szabadelvű embernek megbotránkoznia kell.

Mi nekünk nem a feladatunk visszatartani valakit a hitváltoztatástól. A ki válni akar, menjen. Csak azt resz-teljük, hogy szabadelvűnek elhíresztelt lapok oly mohón ragadnak meg áttéresi esetet a renegátság dicsőítésére.

A szomorító csupán az, hogy döntőnek tekintik a felekezeti állapotot, holott szabadelvű országban az egyén megítélésénél, a felekezeti állapotnak egyáltalában nem volna szabad figyelembe vétetni.

Ez az oka, amiért felszólaltunk, semmi más!

St. . . . B.

H I R E K.

— **Márczius 15.** Harmincznyolcz teljes év merült alá a semmisülés tengerébe, harmincznyolcz hosszú esztendő tűnt el a végtelenség chaosában, azon fenséges, magasztos nap óta, melynek neve 1848-iki márczius 15-ike. Harmincznyolczszor tette már meg a nap földkörüli körutját, azon nap óta, melyen minden szabadságszerető ember szive az öröm s lelkesültségtől hevesebben dobogott, melyen minden hang szabadságot hirdetett, melyen minden kéz a „szabadság, egyenlőség és testvériség“ jelszót hirdető háromszinű zászlót lobogtatta. Az emberiség egy nehéz álomból ébredt fel egy sötét, hosszú éj után, mely tele volt gyűlölettel és üldözéssel. És az ébredés az emberi jogok, a humanizmus és az igazság követelményeinek elismerését jelenté. A magyar nemzet az első köze tartozott, kik az általános emberi jogok, a szabadság egyenlőség és testvériség eszméiért sikra szállott. Küzdött, harczolt s szenvedett a szent elvekért számtalan ifju lelte élte tavaszán dicső halálát. A haza egész területe drága pircs szőnyeggel — a magyar hősök vérével, lőn bevonva. Márczius 15-ike szent nap, s kell, hogy a szabadságnak szent napja maradjon mindörökké. De sajnos, az antiszemiták, hogy Petőfi szavaival éljek, „sarat dobtak márczius 15-ikének szűz zászlajára. Az antiszemiták az egyenlőséget lábbal tiporva márczius 15-ikének dicső emlékét bemoeskolják. Nektek — zsidófalók — szól a halhatatlan Petőfi naplójának következő adata: „De legszomorúbb az, hogy nincs

olyan gyalázatos ügy, melynek pártfogói, apostolai nem támadnak. Ezen égbekiáltólag igazságtalan zsidóüldözésnek apostola lett néhány zúgprókator (ime teljesültek látnoki szavai!) kik most széltere prédikálnak a zsidók ellen s aki az igazság mellett szót emel, arra a megrendítő hamis proféták elég szemtelenek azt kiáltani, hogy a zsidók által meg vannak vesztegetve. A nyomorultak nem tudják, vagy nem akarják hinni, hogy ő nálok becsületesebb emberek is vannak, kik nem a szennyes önérdek rabszolgái, hanem a tiszta igazság és humanizmus barátai.“ Ime ezt állítá Petőfi a legnagyobb hazafi s legkedveltebb népköltő, ki a „szabadság, egyenlőség s testvériség“ szent zászlaját fennen lobogtatni akarta, *Büchler Márton, okl. rabbi.*

— **Délamerikából** írják több angol lapnak: A spanyol és portugáli kormányok alatt a zsidóknak Délamerikában való tartózkodása tilos volt. E zsarnoki rendszabály csak akkor szűnt meg, midőn Don Pedro lett Brazília császára, A zsidók, kik Jamaicából jöttek, itt csakhamar letelepedtek és később az Európából kivándorolt zsidók is találtak vendégszerető fogadtatásra. Most már több helyen lehet zsidókat találni így: Valparaisóban, Callaóban, Limában és Buenos-Ayresben. Az utóbbi helyen templomuk is van és újévkor istentiszteletet tartottak. Az angol lap, melyből ezen tudósítást átvesszük, végül azt a megjegyzést teszi, hogy ha az istentisztelet héber nyelven nem tartatott volna, a különböző nemzetiségekből álló zsidók alig tudtak volna az imaházban egymás mellett megférni.

Andreánszky interpellaeziója. Az antiszemiták bárája, Andreánszky Gábor e héten interpellációt mitézett az igazságügyminiszterhez, melyben kérdé: „van e tudomása arról, hogy a rendőrség főkapitánya, a főváros közigazgatási bizottsága ülésében felolvasott jelentése többek közt így hangzik: „Csalási eset előfordult február havában 98. A tényállás és tettes majdnem kivétel nélkül megállapítottatott illetőleg kinyomoztatott. A bttötvkv. jótéteménye folytán a 88 esetből alig 15 eset fog bíró elé kerülni. A többiek egyezés folytán megszűntek. Ha van az igazságügyminiszternek erről tudomása, kérdem: Van-e szándéka az egész országra kiterjedő hasonló bűnügyi statisztikát és pedig a büntetések felekezetre való vonatkozással a ház elé terjeszteni. A kormány folytonosan zaklatja az ügyészséget és bíróságokat statisztikai kimutatások készítésével. Most ez egyszer direkt hasznát vehetnének e kimutatásoknak, a mennyiben azokban egy fontos nemzeti lékérdésre a felelet foglaltatna — a zsidók rohamos gazdagodása, nem-e nyeri érdekét abban is, hogy rossz törvényeink által ily specziális zsidó bűntények dédelgettetnek. Ha a t. kormány politikai indokokból megtagadná az ily felekezeti bűnügyi statisztika nyilvánossá tételét, avval csak erősítheti álláspontunkat, mert az, ki, midőn számokkal képes felelni, üres elcsépelte frázisokkal felel, vagy hallgat, arra nézve mindenesetre áll ama latin közmondás: Qui tacet, consentire videtur.“ Meg kell vallanunk, hogy az antiszemita banda ügyesen tud lázítani. Andreánszky jól tudja, hogy interpellációjának alapja hamis felte-

vésekből indul ki, de azért ő még sem átalja parlament és közvélemény előtt a főkapitányi jelentést úgy tüntetni fel, mintha abból azt lehetne következtetni, hogy a csalások és sikkasztások elkövetői csupa zsidók. Ha ilyen roszakaratu és csakis agitacionális szempontból veszedelmes ráfogás ellen a polémia helyén lenne, akkor mi a családi és sikkasztási esetek névsorával bizonyíthatnók, hogy ezen büntettek elkövetői közt igen nagy számban szerepelnek nem zsidók is és hogy továbbá, a többi büntetettéről szóló főkapitányi jelentésben a zsidó tettesek majdnem elenyészőleg csekély arányban szerepelnek. De mi a polémia ezen irányát követni nem akarjuk és ennél fogva csak annyit jegyzünk meg, hogy valóban csodáljuk a zsidó felekezetiek erkölcsi erejét, mikor látjuk, hogy a sok zaklatás, üldözés és elnyomás daczára, csak olyan kevesen csalnak és sikkasztanak. Az a nyomor, melybe az antiszemita áramlat a zsidókat taszította, könnyen megingathatta volna azt az erkölcsi alapot, melyet a nevelés nyújtott. Tehát, ha állana is az, a mit Andreánszky állított, még akkor sem lehet az egész felekezetet vádolni, mert csakis az antiszemitizmus lenne oka a panaszolt bajnak.

Iskolai ünnepély. Györről írják nekünk; Tekintetes szerkesztő ur! E hé 10-én folyt le itt egy szerény, de megható, iskolai ünnepély. Ugyanis dr. Ranschburg Salamon rabbi és több helybeli iskolai intézet hittan tanára születés napjának 70. évfordulója alkalmával nemes versenyre keltek egymással az ünnepelt, tudós férfiú iránt érzett hálás érzelmeik kifejezésében az izr. népiskola, a gymnasium és reáltanoda izr. növendékei. Az ünnepély következőleg folyt le: Miután együtt volt a szülőkből, tanítókból, gymnasiumi és reáltanodai tanárokból, tanúgybarátokból alakult közönség, két diszmagyarba öltözött gymnasiumi tanuló ment meghívni az érdemes aggastyánt és családját. Zajos éljenzés fogadta őket. Egy templomi énekkar az „Isten áldd meg a magyart“ énekelte, az ének után Schön Bernát népiskolai tanító tartott gyönyörű beszédet, a melynek tartalma az volt, hogy a gyermekeknek és serdültebb ifjuságnak alkalmat kell adni az aggastyáuk iránt tartozó tisztelet, a tanítók iránt érzett hála kifejezésére, mert az ily alkalmak nemesítik zsenge sziveiket. Ezután egy népiskolai VI. osztályu leányka üdvözölte szép kis beszédjében az ősz rabbit. Utánna egy az ezen alkalomra készített énekét énekelte el karával a kántor. Majd a jelen sorok írója mondott üdvözlő beszédet a főgymnasiumi izr. növendékei nevében, méltányolván e beszédben különösen azt, hogy az ünnepelt tiszteletre intő fűttjei a hit és tudomány közül való engedetlen buvárkodásban borultak őszbe és hangsúlyozván különösen azt az óhajt, vajha az egybegyűlt tanítványok seregének minden egyes tagja hasznos polgárává válnék szeretett hazánknak és vajha a most ünnepelt férfiú megérné ezt, hogy elvegye legszebbik jutalmát. Ezután Hirschler N. reáliskolai VIII. oszt. tanuló mondott még intézetük nevében szép beszédet, a mire az üdvözlőteket tartalmazó levelek felolvasása következett, ezek közt a főgymnasium direktorának főtisztelendő Fráncsics Norbertnek egy szép üdvözlőte. Ennek kapcsán a reáliskolai direktor, a ki személyesen megjelent, fejezte ki üdvözlőteit. De szünni nem akaró éljenzés kísérte különösen nagyságos Petcz Vilma polgáriskolai igazgatónő a tanúgy egyik legnemesebb pártfogójának üdvözlő szavait. Mintán még néhány intézet és az izr. nőegylet adott még üdvözlőteinek kifejezést, felállt

az agg rabbi és meghatóttan néhány köszönő szót mondott. Hesslein Henrik.

* **Pályázat.** Miután az 1885-évi deczember hóban kiírt pályázat nem a várt eredménnyel folyt le, ezennel a pályázat a Dunapentelei anyakönyvi kerület állásának betöltésére megnyitattik. 1. Az alkalmazandónak a vallás és közoktatásügy m. k. miniszterium 1924 885 eln. számú rendeletének megfelelőleg, rabbi seminariumot végzett magyar hitszónoknak kell lennie. 2. Ezen állással össze van kötve 800 frt. évi fizetés 200 frt. lakbér és a fent idézett szabályrendelet 6. §-ában megállapított illetmények. 3. A választás előzetes meghívásra tartott próbaszónoklat után ejtetik meg. Megválasztottnak utazási költségei megtérítettnek. 4. A kellő okmányokkal felszerelt folyamodások 1886 ápril hó 15-ig a Dunapentelei izr. hitközségi elnökhöz nyújtandók be. *Dunapentele 1886. Márczius hó 4-ikén. Kanitz József, hitközségi elnök.*

* **Pályázat.** A dombovári izr. anyakönyvkerület o. é. 400 forint évi fizetéssel és a megválasztott részére a törvényben engedelmezett legmagasabb díjjak beszédésével javadalmazott anyakönyvvezetői állásra ezennel pályázatot hirdet. Az anyakönyvvezető hittanításra és a mennyiben képesített a rabbit is helyettesíteni köteles. Minősítő-bizonyítványokkal felszerelt folyamodványok f. é. április hó 30-ig az alulírotthoz intézendők. Kelt Ó-Dombovártt (Tolna m.) 1886-ik márczius hó 8-án. *Reiner Adolf, elnök.*

Szerkesztői üzenetek.

St. D. urnak Karczag. Nincs forum, ha békés egyességet el nem érhet, a hol jogait érvényesíthetné vagy a hol igazságot szolgáltatathatnának önnek. Ezen visszas helyzet ellen küzdünk már lapunk fennállása óta és eredményül csak annyit vívtunk ki, hogy már most döntő körökben is tudják, hogy ez az állapot tarthatatlan. Tenni azonban még sem tesznek semmit.

Sch. S. urnak. Elbeszélése jól van megírva, de lapunk keretébe nem való. Talán más tárgyról, komolyabb tartalommal.

Idyll. A legközelebbi számokban közöljük.

L. M. nrnak Pozsony. Az esetet közöltük. A másik nagyon vékony volt. Kérünk bővebb tudósítást.

Semper. A mult heti számot Vasárnap adták fel. Levélben válaszoltunk.

Rimaszombat. Hogy lesz-e miniszter, arra mi legjobb akaratunk mellett sem adhatunk felvilágosítást. A kérdéses énekesnő zsidó felekezetű.

HIRDETÉSEK.

GUMMI és HALHÓLYAG.

Legfinomabb és legbiztosabb hólyag készülék minden betegség ellen, csak valódi párisi garantiroztatik, tuczatja 1, 2, 3, 4 és 5 frt. — Legfinomabb párisi tuczatja 2, 3 és 4 frt, — Legfinomabb mellboríték, darabja 2 frt. Kitűnő kvalitásu: darabja 1 frt, 1.50 kr., 2 frt és 3 frt. — Külei előjegy mellett, használati utasítással

Jul. Reif, specialista, WIEN IV., Margarethenstrasse 7.

Pályázat.

A Mindszenti (Csongrád-megye) izr. hitközségnél f. évi május hó 1-ső napjával elfoglalható:

I. Egy hitoktatói állás.

Megkivántatik, hogy az illető a magyar nyelvet tökéletesen birja és a hitoktatásra jogosultságát, vagy a Rabbiképző intézet vagy egy tanító képezde által kiállított oklevéllel igazolja.

A nagy ünnepek alkalmából mint előimádkozó alkalmaztatik. Előnybe részesülnek, kik az anyakönyvvezetésére is jogosítottak.

Fizetése 500 frt, szabad lakás s az anyakönyvvezetés esetére abból felmerülő díjjak, és szokásos mellékjövedelem.

II. Egy előimádkozó és metszői állás.

Ezen állás 250 frt évi fizetés, lakás és mellékjövedelemmel van összekötve.

Pályázónak „schochet ubodek és mol-“nak kell lenni és ebbeli qualificációját igazolni és a magyar nyelvet tökéletesen birni kell.

A folyamodványok kellően felszerelve alulirt elnökséghez legkésőbb f. évi Márczius 30-ig beküldendők. A megválasztottnak az uti költség megtérítettik.

Mindszent 1886. Feb. 27-én.

Engel Ignác. Szobotka Gusztáv.
hitk. jegyző. hitk. elnök.

Pályázat.

A Gyulafehérvári izr. hitközségnél május 1-jén betöltendő Cántori állomásra ezennel pályázat nyitattik.

Zenészeti képességgel bíró, és a jelenlegi korszellem igényeinek, mint szintén az eddigi szokásban volt ügynevezett lengyel éneknek teljesen megfelelő pályázó, folyamodványát, vallásos erkölcsi magaviseletéről, családi állapotáról, koráról, héber nyelv tudomány s liturgiáról, úgy szintén az eddigi hollétéről szóló bizonyítvánnyal felszerelve legfőlebb f. é. április hó 15-kéig alólirt elnökséghez beküldheti.

Ezen állomás betöltésére a szokásos jövedelemen kívül 800 frt. o. é. fizetés tüzetett ki; különös zenészeti képességgel bíró, aki egyszersmint (אָרֶט) és (מורה) teendőit elláthatja 200 frt. többletet kap.

Próbaelődás csak az elnökségtől meghívottnak engedhetik meg; az utiköltség pedig csak a megválasztottnak térítettik vissza.

Gyulafehérvár 1886 feb. hó 28-án

Duldner Ignác.
hitk. jegyző.

Jónás Adolf.
hit. elnök.

Brünni kelméket
elegáns

tavaszi öltözetre

3.20 métert, azaz 4 bécsi rőföt kitevő szelvényekben 4 frt 80 krért igen finom, 7 frt 10 krért legfinomabb, 10 frt 50 krért legeslegfinomabb

valódi gyapjuszövetből

szállit az összeg postautánvétele mellett a hiteles és szilárdnak ismert

Siegel-Imhof

Tuchfabriks Niederlage

BRÜNNBEN.

Nyilatkozat: A fönnebbi czég, hála szilárdságának a vevők részéről nagy bizalomnak örvend. Ezt bizonyítja, hogy a Sigel-Imhof czég minta nélküli megrendeléseknél is kevés pénzért valóban a legjobb árut szállítja.

De miután szédelő czégek Brünni áruk köpenye alatt garázdálkodnak, a fönnebbi czég ennek ellenében kívánatra mintákat is küld,

ingyen és bérmentve.

Az EQUITABLE

életbiztosító-társaság New-Yorkban

alapított 1850-ben.

Biztosítási tőke 1884. decz. 31-én	788,993.384 o. é. frt.
a társaság vagyona „ „ „	148,312.910 o. é. frt.
nyeremény tartalék „ „ „	26,733,223 o. é. frt.
az 1884-ben kötött új biztosítások	
összege	316,436.495 o. é. frt.

az egész nyereség a biztosítottak közt osztatik szé

Minden kötvény három év múlva megtámasztatlanná válik.

Magyarországra vezérképviselőség

Budapest, VI., Andrassy-ut 12. sz.

Magyar jelzálog hitelbank.

Hirdetmény.

A Magyar Jelzálog Hitelbank t. cz. részvényesei az **1886. márczius hó 25-ik napján déli 12 órakor** a bank helyiségeiben (V.-Erzsébettér 9. sz. a.) tartandó

XVII. rendes közgyűlésre

ezzel tisztelettel meghivatnak.

Napirend:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentése.
2. Az 1885. évi mérleg előterjesztése és a fölmentvény megadása.
3. Határozathozatal a tiszta nyereség hova-fordítása iránt.
4. A n ugdiintézet alapszabályainak jóvá-hagyása.
5. Igazgatóság választása.
6. Felügyelő bizottság választása.

A részvények letehetőik:

Budapesten: a bank főpénztáránál (V. Erzsébettér 9. sz. a.) és a Magyar leszámítoló- és pénzváltó banknál.

Bécsben: az Union banknál.

Párisban: a Société de dépôts et de comptes courants című banknál.

Az igazgatóság.

Alapszabályok kivonata.

20. §. 10 teljesen befizetett részvény- vagy 20 részvény-jegy tulajdona egy szavazatra jogosít.

21. §. Részvényesek, kik szavazó jogukkal élni akarnak, kötelesek a közgyűlés összeülte előtt legalább 8 nappal részvényeiket tértvény mellett le-téteményezni.

A le-téteményezés a bank pénztáránál vagy más, a hirlapokban kijelölt helyeken eszközendő.

22. §. A szavazójog személyesen vagy meghatalmazott által gyakorolható. Meghatalmazás csak részvényeseknek adható.

Testületek, intézetek és kereskedelmi czégek, továbbá nők és kiskorúak a közgyűlésen törvényes képviselőjük által vehetnek részt, ha azok különben részvényesek nem volnának is.

Azoknak, kik szavazójogukat igazolták, a részvények és az utánok járó szavazatok számának megjelölésével ellátott igazoló-jegyek adatnak ki.

A részvények a részvényes által sajátkezűleg aláírandó jegyzékbe, számszerű sorrendben és pedig a Magyar Jelzálog-Hitelbanknál 1. minden egyéb letét helyen 2 példányon bjegyzenedők.

A letevő a letett részvényekről tértvényt nyer és a részvények annak idején, a közgyűlés megtartása után, csakis ezen tértvény vissza adása mellett fognak neki kiszolgáltatni.

Az 1885. évi mérleg és jelentés **1886. márczius hó 16-tól** kezdve a t. cz. részvényesek rendelkezésére áll.

Kincsem-sorsjegy

á **1** ft **11** sorsjegy **10** ft
csak

Főnyeremény készpénzben

50.000 ft

10.000 ft, 5000 ft 20% lev. **4788** pénz-nyeremény

A magyar lovar-egylet
sorsjegy-irodája: Budapest, Váci-utca 6. szám.

Meghívás

a magyar leszámítoló- és pénzváltó-banknak

1886. évi márczius hó 24-ik napján déli 12 órakor a polgári kereskedői testület nagy-termében (Budapest, V. ker., Eötvös-tér 1. sz. a.) tartandó

XVI. rendes közgyűlésére.

Napirend:

1. az igazgatóságnek jelentése az 1885. évi üzletről.

2. Az igazgatóság számadása és a megállapítandó osztalék feletti indítványa.

3. A felügyelőbizottság jelentése az igazgatóság által elkészített évi számadás- és mérlegről, valamint a nyereség felosztását illetőleg tett indítványnak megvizsgálásáról.

4. Határozathozatal ezen tárgyak felett és felmentvény kiadása az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére.

5. Az igazgatóság megválasztása.

Azon t. cz. részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni kívánnak, felkéretnek, hogy az alapszabályok 17. §-a értelmében részvényeiket, a még le nem járt szelvényekkel együtt, legkésőbb f. évi márczius 21-ig a társaságnál Budapesten, vagy az Unio-banknál Bécsben le-téteményezzék. A megvizsgált mérleg és az erre vonatkozó felügyelőbizottsági jelentés 1886. évi márczius 16-tól kezdve a társaság helyiségeiben a részvényesek rendelkezésére áll.

Budapest, 1886 évi márczius hó 4-én.

Az igazgatóság.